ſecerit pacem cum inimico ſuo ⁊ iurauerit eam ſeruare.an ſi eaꝫ nõ ſeruauerit incidat in penam huius legis. Et iſta glo.dubitatiue reſpondet arguendo pro ⁊ cõtra.Et primo ꝙ nõ teneaẜ q꞉ in ſe minoꝛ videtur potius diſtrahere ꝙ̃ꝫ cõtrahere remittendo ꝑ pacem aduerſario ſuo iniuriam ſibi illatam.vnde nõ videtur obligari ꝑ dictum.§.item ſacraměta.qui loquitur in cõtractu ⁊ nõ ĩ diſtractu Similiter nõ tenetur ꝑ iſtũ tex.cum imꝑatoꝛ nõ aſtringat iuranteꝫ niſi in etate.xviij.ãnoꝛuꝫ. In cõtrarium arguit glo.ꝙ imo tũc ĩ dicto caſu teneaẜ pena huius legis cũ ſuũ iuramětũ habeat ipſuꝫ obligare in dicta pace ⁊ cõtractu ſpeciali poſtq̃ꝫ ě pubes ⁊ habeẜ pro maioꝛe per dictũ.§.itě ſacramenta.Secus autě ĩ iuraměto generali pacis de quo hic q꞉ tũc minoꝛ.xviij.ãnoꝛũ iurando nullo modo cõtrahit neqꝫ obligaẜ.Et ſic foꝛtius oꝑatur ſacramětũ in ſpem ad hibitũ ſuper ſuo negocio ꝙ̃ꝫ preſtitũ iudici ĩ genere ſuꝑ pace generali cũ multa ſint licita ĩ ſpě que nõ ſunt licita ĩ genere.⁊ hoc voluit iſta glo.allegãdo plures cõcoꝛdãtias vſqꝫ ad ver.notabis ⁊c̃.ſed qm̃ iſta glo.nõ videtur firmare peděſuꝑ hac queſtione.Ideo tu dic ſm Ja.de bel.ꝙ iſte impubes nõ ĩcidit ĩ penã huius.l.qm̃ iſta iuraměta ſunt diuerſa vt.ſ̃.dixi.Nã iſtud ě generale ⁊ preſtaẜ auctoꝛitate huius.l.ipſi iudici.Aliud vero ě ſpeciale ⁊ p̃ſtaẜ parti.vnde de vno ad aliud nõ infertur.l.admonědi in ſi.ff.de iureiuran. Itě q꞉ in dubio pene ſunt moliěde vt.ff.de penis.l.interpꝛetatione.

Op.cũ dicta glo.ꝙ iſta etas ãnoꝛũ.xviij.ad pacě iurãdã male fuerit ꝯmenſurata ꝑ imperatoꝛem cũ legitima etas reputeẜ a iure i.xxv.ãno.vt.ff.de mino.in.l.i.So.dicit glo.ꝙ etates multipliciter ⁊ varijs modis diſtinguũtur ꝑꝑ cãs ⁊ effectus varios tã in iure lonbardoꝛũ ꝙ̃ꝫ in iure noſtro cõmuni.vnde nõ videaẜ miruꝫ ſi ſꝫ diuerſitatě caſuũ videanẜ variari etates a legibus.Et proſeqtur iſta glo.oꝛdinatiꝫ per moduꝫ ſumme dinumerare dictas etates quas reꝑire potuit a iure variari vſqꝫ ad ver.ex eo ergo ⁊c̃.Et dic vt in ea q꞉ clara eſt.Et ď hac dinumeratõe etatũ vide glo.in.d.§.pueritiam in.l.ſi.ff.ď poſtu.⁊ plene ⁊ clare ꝑ Jo.an.in ꝓhemio.vi.libꝛi.in §.ſane ⁊ per Cy.in.l.ſi infanti.C.ď iure delibe.⁊ per cano.extra de ꝯceſ.p̃bende ſuꝑ inoꝛdinata.⁊ extra ď ſpon.impuberuꝫ.c.puberes.

Quero ſubſequěter cũ dicta glo.an minoꝛ.xviij.ãnis q nõ eſt habilis ad iurãdũ pacem vt hic ſit habilis ad pugnã faciendã cuꝫ ſua ꝑſona.Et rñdet glo.ſumendo ar.ex iſto tex.ꝙ nõ.q꞉ ĩ pugna eſt neceſſe ꝙ qui pugnare vult iure duo.pꝛimũ ꝙ nõ petit pugnaꝫ irato animo ⁊ cã fatigandi aduerſariũ ſed ex ceteris p̃ſumptõibus quas aduerſus ipſum hꝫ vt in lombarda.in ti.quali.qs ſe defen. de.in.l.ſiqs aliũ aſto.ſm ꝙ iurat.eſt.qď nõ poꝛtat ſecũ herbaꝫ vel aliquã aliam rě que ꝑtineat ad maleficiũ vt ĩ.d.ti.in.l.nullus cãpio que iuraměta videnẜ nõ poſſe p̃ſtari per iſtuꝫ minoꝛě.xviij.an.Itě faciat ad p̃dicta ſua iuuenilis etas que ipſum excuſat a pugnando ꝑſonaliter vt in.l.ſi.in.d.ti.⁊ hoc voluit iſta glo.vſqꝫ in ſině.Sꝫ tu intelligas determinatõem huius glo.ꝓcedere ſm doc.quãdo ip̃e minoꝛ traheretẜ inuitus ad pugnã.ſecus aũt ſi ipſe ꝓuocaret aliũ q꞉ tũc cogereẜ iurare cũ ſe poſuerit in neceſſitate.l.ſi fideiuſ.§.ſi neceſſaria.ff.q ſatiſdare coganẜ.Itě q꞉ in delictis nõ datur adultis venia.l.auxilium.ff.de minoꝛibus.Et ď hac materia pugne dic vt plene dixi.ſ̃.de pace teně.in.§.i.⁊ qď no.in.§.ſi miles. Ultimo de materia hic poſita in pꝛincipio huius legis habetur in tractatu de pace ꝯſtantie.⁊ per Jaco.ardi.in titulo de pace tenen.⁊ cõpo. in pꝛincipio ⁊ in pluribus rubꝛicellis ibi ſequětibus.⁊ qď dixi ſupꝛa de pace tenen.in pꝛin.⁊ in remiſſionibus pluribus quas ibiděpoſt ipſuꝫ pꝛin.adduxi.

Siquis vero aliquod.

Poſtquã ſupꝛa ꝓxime imperatoꝛ declarauit ſuã intentõem vt pax ꝑꝑetuo ſeruetur.Nũc tollit vnã dubitatõem circa pꝛedicta.vꝫ ſi alicui volenti viuere in pace fiat iniuria in rebus vel ꝑſona qd dꝫ ipſe agere ad hoc vt nõ videaẜ rumpere pacem. Et rñdet ꝙ dꝫ adire iudicě ꝯpetentě ⁊ corã eo iuſticia mediãte cõſeq ius ſuũ.Et hec eſt intětio huius lr̃e. In tex.ibi quacũqꝫ re. ſubaudi ſibi debita ex aliquo cõtractu vel quaſi quod dic per exěpla vt inſti.ď obli.ex quaſi cõtractu vl'ex aliquo maleficio vl'quaſi vt inſti.de obli.ex delic.⁊ de obli.ex quaſi delicto ⁊ hic in glo.Ibi vel facto.qď facere dꝫ puta ſcribere libꝛũ vel domũ edificare vt.ff. de verbo.obli.l.vbi autě in.§.q id qď.vel exěplifica qñ aliqs ě obligatus mihi ꝓpter factũ vt q꞉ verberauit me.vel alio mõ realiter intitulit mihi iniuriã vt inſti.ď iniurijs in.§.i.⁊.ff.ď iniurijs.l.i.§.i. ⁊ in glo.hic poſita.Ibi exequatur nõ aũt ſua auctoꝛitate ꝓpꝛia ſed iudicis.alias punireẜ per.l.extat.ff.qď metus cã.⁊.l.ſiquis in tantã C.vnde vi.Et ſi iudex nollet ſibi ſubuenire in faciědo ſibi iuſticiã tũc punireẜ ſecũdũ formã in.§.iudices.ĩ.hac.e.l.⁊ hoc voluit etiam glo.hic poſita que per hoc eſt expedita. No.ꝙ nõ debꝫ qs ſibi ſua auctoꝛitate ius dicere.ſꝫ dꝫ adire iudicě ꝯpeteteꝫ pro ſuo iure ꝯſequědo ſiue in cã ciuili ſiue criminali vt hic ⁊ in.l.nullus.C.ď iudeis ⁊ in.d.l.ſiquis in tantã.C.vnde vi.⁊ in.l.extat.ff.qď metus cã Sed hec regula fallit interdũ.vt in.l.i.⁊.ij.C.quãdo vnicuiqꝫ lice. ſine vindi.⁊ ĩ caſibus no.ꝑ gl.ĩ.d.l.extat ſuꝑ verbo iudice.⁊ qď ibi ꝑ doc.⁊ ꝑ cano.in.c.p̃terire extra ď elec.ſuꝑ gl.ſi.⁊ ĩ ſpecu.de criminibus ⁊ eoꝛum cogni.ſuper rubꝛica de accuſa.§.i.ver.hoc tamen fallit. Quero cum glo.ſcďa quid ſi debitoꝛ meus fugiat cum re mihi debita ⁊ nõ habeo copiam iudicis.an poſſim pꝛopꝛia auctoꝛitate ſibi auferre rem abſqꝫ pena.Et qdam dicunt ꝙ ſic ꝑ.l.generali.C.de decurio.li.x.Sed tñ glo.iſta determinat cõtrariũ vt nõ poſſim violenter ei auferre rem. Sed bene poſſim eum debitoꝛem detinere.donec ip̃m iudici pꝛoſentě ꝑ.l.ait p̃toꝛ.§.ſi debitorem.ff.que in frau.credi.⁊ ꝑ no.in dicta.l.extat.Et hoc voluit iſta glo.vſqꝫ ad verſi.ſed quid ⁊c̃.Sed tu in hac qõne ſic dicas ſcďm Bal.⁊ An.ď pſer.ꝙ aut ip̃a res eſt ipſius capientis ⁊ tunc poteſt ei auferre dicta.l.ait p̃toꝛ.§.ſi debitoꝛem ⁊.l.emptoꝛě.ff.de ac.emp. Aut nõ eſt capientis.ſed eſt ſibi debita obligatione ꝑſonali ⁊ tũc poteſt capi ip̃m cum dicta re ⁊ p̃ſentari iudici.l.ſi.C.de maleficijs ⁊ mate.Sed ſi fugiat ſine re tunc adhuc poteſt capi ⁊ iudici p̃ſentari vt.ff.de fur.l.interdum.§.qui furem cum ibi no.⁊ qď no.inſti. de act.in pꝛin.⁊ in.l.i.C.ď curi.vel cohar.Nam ⁊ in ip̃o actu delinquendi quilibet poſſꝫ ip̃m capere ⁊ iudici p̃ſentare arg.ff.ď adul. l.capite quinto.ſm Bal.de quo plene ꝑ ip̃m in.l.admonendi.ff. de iureiuran.⁊ vide qď dixi ſupꝛa de ſucce.rec.feu.in.§.i. Quinimo etiã ſi eſſet clericus poſſet incõtinenti capi ⁊ ep̃o p̃ſentari ſm Jo.an.in.c.vt fame extra ď ſen.excõ.nõ aũt ex interuallo niſi de licentia ep̃i ꝑ no.in.c.cum nõ ab homine extra de iud.⁊ tenet Bal. ⁊c̃. Quero ſubſequěter cum dicta glo.quid ſi tenens rem meã nõ fugiat.Ueruntamě eam nolit mihi reſtituere.an pꝛopꝛia auctoꝛitate poſſim ſibi auferre. Et reſpondet glo.ꝙ nõ ꝑ iſtum tex.⁊ ꝑ dictã.l.extat. Sed tñ timerě dictã rě p̃ſcribi vl'vſucapi vl'actiõeꝫ quã aduerſus ip̃m hẽo tp̃e ꝑiuriã q꞉ foꝛte ě actio iniuriaꝝ q̃ durat ãno.l.ſi nõ cõuicij.C.de iniurijs nec poſſim habere copiã iudicis tunc debeo pꝛoteſtari ac interũpere ſolěniter dictaꝫ p̃ſumptionem ſeu vſucapioně ſcďm formã.l.vt ꝑfectius.C.ď ãnali excep.Et hoc vult iſta glo.vſqꝫ ad ſině ⁊ bene loquitur. Et intellige p̃dicta niſi incõtiněti vellem recuꝑare quia tunc bene poſſem ꝑ.l.vt vim.ff.ď iuſti.⁊ iure ſꝫ An.ď pſer.Dixit tñ Bar.in.l.ſi alius in.§.belliſſime ff.qď vi aut clam ꝙ in iſtis ciuitatibus que nõ recognoſcũt ſuꝑioꝛem ſi vna ciuitas occupat hõa alterius ciuitatis ꝙ illa ciuitas poteſt ꝑ vim recuꝑare.quia iudicis nõ eſt copia vt dicta.l.nullus.Itě dicit ꝙ ſi ego eſſem paſſurus maximũ dãnuꝫ ex re mihi ablata niſi illam habeã'⁊ nõ habeo copiã iudicis ꝙ poſſum pꝛopꝛia auc̃te eam recuꝑare ꝑ nota.ꝑ glo.in dicto.§.belliſſime. Ultimo de materia p̃ſenti ⁊ etiam huius glo.vide ꝑ eũdem Barto.in dicto §.ſi debitoꝛeꝫ ⁊.ff.ad.l.iul.peculia.l.ſacrilegij.§.labeo ⁊ in.l.ij.C.ď exac.tribu.li.x.⁊ ꝑ bal.i.l.ſcimus i.§.⁊ ſi p̃fatã.C.ď iuẜ delib.⁊ in.l. ꝯſentaneũ.C.quomodo.⁊ qñ iudex ⁊ i.l.eos.C.ď execu.rei iudi.⁊ in locis ſupꝛa allegatis.An aũt in delictis quis teneaẜ capere malefactoꝛě dic vt ꝑ gl.⁊ doc.in.l.ſi.C.ď exhi.reis ⁊ plě ꝑ Bart.in dcã l.ſi.in ſi.ff.ad.l.iul.pecul.

Si quis vero temerario.

Quia foꝛmidine ⁊ metu penaꝝ etiã mali oderũt peccare vt i.l.i.in ſi.ff.ď iuſti.⁊ iure.Ideo imꝑatoꝛ volens hanc ſuam pacem ſupꝛaſcriptam bene cuſtodiri ſtatuit ĩ iſto §.penam aduerſus violatoꝛes dicte pacis limitando eam ſecũdũ gradus ⁊ ſtatum delinquětiũ.h.d. In tex.ibi temerario auſu.ex hoc patet ꝙ ſi ex ſubtilitate abſqꝫ dolo hoc faceret incideret ĩ hãc penam vt.ff.ad turpill'.l.i.§.queri poteſt ſm Barto.qui ita gloſauit in tractatu qui ſint rebelles in ſi ſuꝑ verbo auſu temerario.Ibi ciuitas eſt. Eſt aũt ciuitas que murus cingitur.l.ij.ff.de verbo.ſig. ⁊ in.c.ſi ciuitas ď ſen.excõ.li.vi. Ibi camere.l.ſiſcali ď qua camera ſit mentio ſupꝛa ď feu.cogni.in.c.i.⁊ quid ſit inueſtitu.in.§.iij.Ibi opidum ab opere dictũ vt.l.pupillus in.§.opidum.ff.ď verbo.ſig. Qualiter aũt pꝛopꝛie deſcribaẜ pꝛouincia ciuitas opidum caſtrum villa vicus ⁊ ſila vide plene ⁊ clare ꝑ Bar.in ſuo tractatu qui ſint rebelles in ſua glo.vi.⁊ Bal.in.l.ſi.C.de ſacro ſan.eccle.⁊ in.l.ex hoc iure de iuſti.⁊ iure. Ibi duces vero. Qui ſint omnes iſti de-